

Право на наследство – једнако за све

Водич кроз
право на наслеђивање

Београд, 2023. године

Назив публикације:

„Право на наследство – једнако за све“,
водич кроз право на наслеђивање

Издавач:

Повереник за заштиту равноправности

За издавача:

Бранкица Јанковић,
повереница
за заштиту равноправности

Уредница:

Бранкица Јанковић

Дизајн:

Наташа Матовић

Припрема и штампа:

bari print

Тираж: 500

ISBN 978-86-88851-55-8

Година издања: 2023

Ова публикација је настала уз подршку Агенције Уједињених нација за родну равноправност и оснаживање жена у Србији (UN Women). Ставови у овој публикацији припадају искључиво ауторима и ауторкама и не представљају нужно ставове UN Women или Уједињених нација.

Сви појмови употребљени у мушком граматичком роду обухватају мушки и женски род лица на која се односе.

Закони су јасни. Имовинска права, па самим тим и право на наслеђивање не познају пол и у том смислу једнако третирају и мушкарце и жене. Зашто онда често имамо појаву да се жене одричу свог дела наследства у корист мушких сродника? Као објашњење углавном се наводе обичаји, традиција, страх од одбацивања, осуда околине, као и то да се просто подразумева да тако буде. Који год да су разлози, одрицање од имовине својих предака има немерљиве последице по жену, не само у тренутку када се она одрекне

свог дела наследства, већ и на њена друга права касније у животу, али и на њену децу у будућности.

Прошло је више од 70 година од како су жене изједначене са мушкарцима у погледу наслеђивања, а жена се још увек на сваком кораку суочава са осудом и притиском да се одрекне своје имовине и тиме угрози квалитет свог живота. Чињенице и аргументи су најмоћнија средства у разбијању заблуда и предрасуда, јер неумољиво показују где лежи правда. Зато овај Водич има за циљ да пружи информације у вези са правом на наслеђивање кроз објашњења основних појмова у наследном праву, давања прегледа законског редоследа наслеђивања, предочавање последица одрицања од наследства, уз информације о томе коме се особа може обратити за правну помоћ и савет када оставинска расправа дође на дневни ред живота.

Треба нагласити да је овај Водич намењен и женама и мушкарцима, јер колико је важно да жене разумеју да имају иста права као и њихови мушки сродници, толико је важно да и мушкарци схвате да нису привилеговани самом чињеницом да су мушкарци, већ да и њихове сестре, мајке и ћерке имају иста права као и они и да су оне равноправне са њима.

Управо приказом чињеничног стања овај Водич указује да наопако схватање и тумачење традиције представља неправду коју није тешко исправити ако се поштује закон. Подсећам, трећа је декада XXI века – законе имамо, конвенције, документа – стратешка и оперативна, акционе планове, дакле правни оквир је ту. Међутим, није довољан само ЗАКОН, он сам по себи не ствара ПРАВДУ, за њу су потребни ЉУДИ којима је она императив.

Бранкица Јанковић,
*повереница за заштиту
равноправности*

У нашем језику постоји изрека „женско дете – туђа кућа” која проистиче из традиције која нам говори да ће женска деца отићи у кућу у коју ће се удати и постати део тог домаћинства, док ће мушка деца остати уз примарну породицу и наследити све што је у кући остало. И мада законски оквири наслеђивања једнако третирају потомке без обзира на пол, овакве и сличне традиционалне норме и патријархални обрасци знатно утичу на ставове, понашање и одлуке жена када је у питању наслеђивање, те се оне најчешће одричу својине у корист мушких наследника, што је нарочито приметно у руралним срединама у којима су и патријархалне норме израженије.

Жене се и даље, из генерације у генерацију, најчешће васпитавају да имовина остаје „у породици” и да ће своју стећи удајом. Због овог обичајног права, често се доводе у ситуацију да немају имовину, што их чини економски зависним од својих партнера или других чланова породице. Економска зависност повећава ризик од доживљавања неког облика насиља, те је важно нагласити да је жена која има своју имовину и своја примања, самосталнија и оснаженија да пријави насиље у поређењу са оним женама које немају никакву економску/финансијску стабилност нити имовину.

Због ових узрочно-последичних веза, битно је да расветлимо стереотипе и обрасце који окружују питање наслеђивања. Важно је да жене схвате да нису мање вредне и да ће имовином на своје име обезбедити себи бар делимично економску и финансијску стабилност. Континуирана едукација и доступност информација кључни су за подизање свести како жена тако и целокупне јавности, нарочито млађих генерација, које треба да буду предводници у рушењу свих родних стереотипа па тако и ових који се тичу наслеђивања.

У том смислу, овај Водич је изузетно значајан јер се у њему на једном месту налазе све релевантне информације о праву на наслеђивање, представљене на приступачан и разумљив начин. Надамо се да ћемо оваквим и сличним подухватима пружити подршку женама у остваривању права на наслеђивање, јер је то један од кључних предуслова за постизање родне равноправности.

Милана Рикановић

*Директорка Агенције Уједињених нација
за родну равноправност и оснаживање
жена (UN Women) у Србији*

”

Ја сам се њокајала шњо
сам се одрекла наследсња
у корисњ свој брајња. Било
је довољно да ме њиња
када сам једном ојишла
до наше сњаре њородичне
куће у селу: Шња ћеш њи
њу? Саг нема ни јабука,
ни крушака да њонесеш, не
знам шња саг радиш њу?

”

1 | ЗАШТО ДА СЕ ИНФОРМИШЕМ О НАСЛЕЂИВАЊУ?

Жене се неретко свесно одричу својих имовинских права, посебно када је у питању наслеђивање у корист мушких чланова уже породице (конкретно браће и/или њихове мушке деце) зарад мира у породици али и страха да ће бити искључене из свих породичних токова ако се усуде да истакну да имају иста права као и мушки чланови породице.

Пример:

Поверенику за заштиту равноправности се обратила жена која са братом и мајком има велике проблеме јер је прихватила свој наследни део након смрти оца. У свом обраћању Поверенику је појаснила да јој мајка и брат не дозвољавају да уђе у посед јер се није одрекла наследног дела у корист брата.

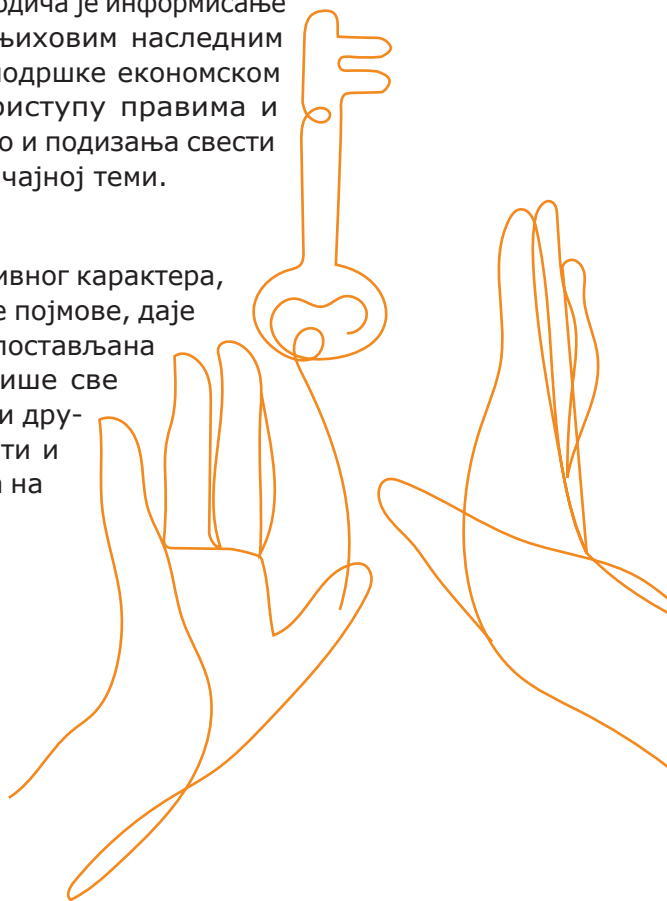
Овај и слични примери указују на уврежене патријархалне обрасце, као и на преношење таквих образаца и на наредне генерације. У оваквим обрасцима понашања, када се жене одричу наслеђа у корист мушких чланова, уочава се однос према потомцима са женске стране који остају без икакве имовине у случају одрицања од наслеђа њихове мајке.

Економска независност је од суштинске важности за смањење ризика од родно заснованог насиља и дискриминације и отвара могућност за лакши излазак из насилног односа, између осталог, због тога што су жене у највећем броју случајева економски зависне.

Основни циљ овог Водича је информисање жена у Србији о њиховим наследним правима, у циљу подршке економском оснаживању и приступу правима и информацијама, као и подизања свести јавности о овој значајној теми.

Водич је информативног карактера, појашњава основне појмове, даје одговоре на често постављана питања и информише све чланове породице и друге актере о заштити и остваривању права на наслеђивање.

”

Није по Божјој вољи да женско наслеђује имовину. По Библији, син је наследник а не ћерка, она ће наследити удајом. Тако Бој од нас тражи и ми смо дужни да поштивајемо Божју вољу. У Библији Бој каже да имовину наслеђују синови, а ако родитељи немају синове већ ћерке, имовину да наследе ближњи мушки сродници. Збој мира у кући.

”

”

Када њовори о наслеђивању,
већина жена каже да неће
да се замери браћу, да се
он наљући на њу а њрићом
њрича како у њородици
влада љубав и слоја...

”

2 | КАКО СЕ НАСЛЕЂУЈЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ?

У Републици Србији жене и мушкарци имају потпуно иста наследна права.

Наслеђивање је регулисано **Законом о наслеђивању**¹ који је основни закон којим се уређује наслеђивање, као и сва друга питања из ове области.

Основни појмови:

Наслеђује се **заоставштина**. Заоставштину чине сва права (имовинска и друга) која се могу наследити а припадала су оставиоцу у тренутку смрти. Заоставштина је предмет наслеђивања.

Остарилац је особа која је преминула и чија имовина стечена за живота у тренутку његове смрти постаје његова заоставштина. **Наследник** наслеђује оставиоца.

Законско наслеђивање - уколико оставилац за живота није сачинио завештање (тестамент), наслеђује се на основу Закона о наслеђивању. По закону оставиоца наслеђују: његови потомци, његови усвојеници и њихови потомци, брачни друг, родитељи, усвојиоци, браћа и сестре и њихови потомци, дедови и бабе и њихови потомци и остали преци.

Ванбрачни партнер не наслеђује имовину.

1 Сл. гласник РС», бр. 46/95, 101/2003 - одлука УСРС и 6/2015

Завештајно или **наслеђивање на основу тестаментa** - уколико је оставилац за живота сачинио завештање (тестамент), тим завештањем распоређује своју имовину за случај смрти, онако како он жели и коме жели. Оставилац завештање може опозвати или мењати до тренутка смрти.

Други закони који регулишу поједина питања у вези наслеђивања су: **Закон о основама својинскоправних односа**² којим су регулисана питања права својине и својинских односа на покретним и непокретним стварима и **Закон о ванпарничном поступку**³ којим су уређена правила по којима судови поступају и одлучују о личним, породичним, имовинским и другим правним стварима које се по овом или другом закону решавају у ванпарничном поступку, дакле на суду.

**Животне ситуације које се јављају у пракси,
дилеме и појашњења дата су у наставку
Водича кроз најчешћа питања и одговоре.**

2 "Сл. лист СФРЈ", бр. 6/80 и 36/90, "Сл. лист СРЈ", бр. 29/96 и "Сл. гласник РС", бр. 115/2005 - др. закон

3 "Сл. гласник СРЈ", бр. 25/82 и 48/88 и "Сл. гласник РС", бр. 46/95 - др. закон, 18/2005 - др. закон, 85/2012, 45/2013 - др. закон, 55/2014, 6/2015, 106/2015 - др. закон и 14/2022

”

Ја нисам мола да се
огуџрем својој џородици.
Чиџав живоџ ми је џако
џоворено и џако сам учена
– не смеџ браџу узети
њеџово! То је срасло са
мном и ја сам се одрекла
своџ дела. Али, ја радим
друџачије. Имам џроје
деце и саџрадили смо куџу
на џри сџраџа – да свако
деџе има своје. Њих учим
друџачије

”

”

Имам шроје деце и за животиа сам најисала шестаменш. Још једном ће мајка сав шереш преузети на своја леђа, још једном ћу бити крива за све, али нећу дозволити да се моја деца након моје смрти свађају око наследства

”

3 | ШТА КАЖЕ ЗАКОН, А КАКАВ ЈЕ ОБИЧАЈ?

У политичком и правном погледу, жене и мушкарци су у нашем друштву потпуно изједначени након Другог светског рата – Уставом из 1946. године.

Упркос томе, жене се неретко васпитавају да имовина треба да остане „у породици“ и да се свог права на наследство одрекну у корист мушких сродника – најчешће брата, а да ће своју имовину стећи удајом. Због овог обичаја се често доводе у ситуацију да немају имовину, што их чини економски зависним од партнера или других чланова породице. Економска зависност повећава ризик од неког облика дискриминације и насиља.

Истраживања показују да велики број жена у Србији (44% жена наспрам 0,5% мушкараца) не прихвата наследство, чиме га индиректно препуштају мушким наследницима, или директно, прихватајући се наследства, а онда уступајући свој део наследства браћи или мушким потомцима оставиоца (одрицањем у њихову корист).⁴

Последице одрицања од наследства у корист неког сродника (**уступање**) су дугорочне и могу значајно утицати на живот жене али и живот њених потомака.

4 Подаци Женског удружења Колубарског округа

Жене, нарочито оне које живе на селу, неретко су искључене из доношења одлука чак и у својим породицама. Ретко су власнице имовине, а најчешће су без пензије и других примања (тек 9,1% жена на селу живи на својој имовини, а на мужевљевој живи 88,5%, док је само у 2,4% случајева имовина заједничка⁵).

Жене које живе у ванбрачним заједницама у неповољнијем су положају у односу на жене у браку, јер после смрти ванбрачног партнера не наслеђују заоставштину. Већина испитаних жена – 84% је изјавило да им нико није објаснио да неће моћи да добију социјалну помоћ ако се одрекну имовине.⁶

5 Ове податке изнела је организација Амита у Алтернативном извештају о дискриминацији старијих жена у Србији из 2018. године.

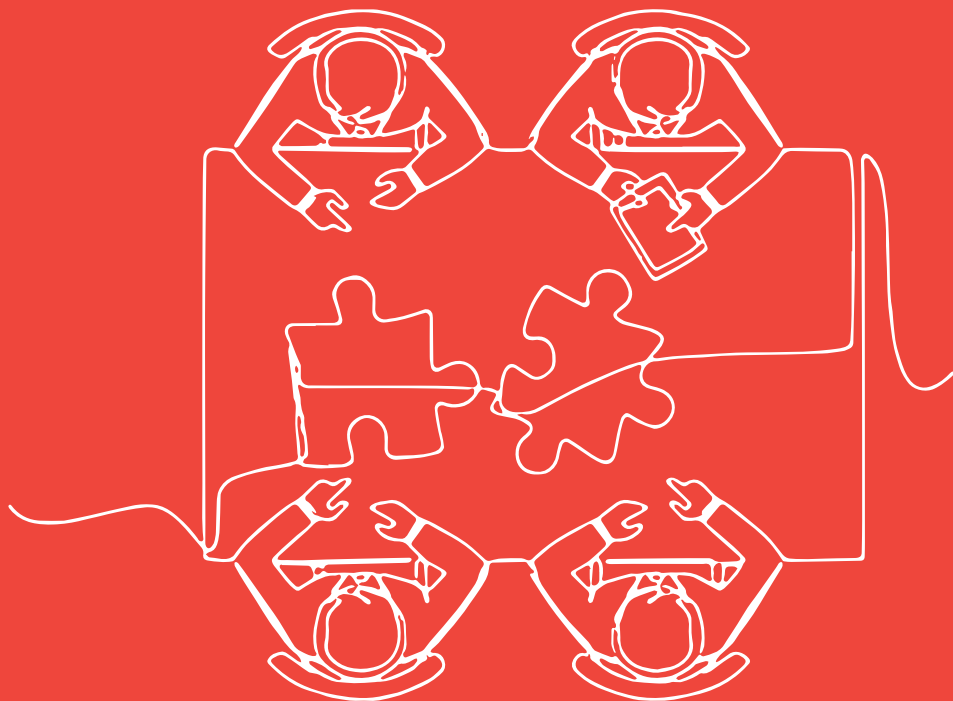
6 Истраживање спроведено у оквиру пројекта „Женско право на наслеђивање“ у периоду април-јун 2023. године

”

*Ако би се код нас у селу
и десило да се нека жена
прихвати свој дела
наследства, а онда се деси
да се она разболи, ђоломи
руку или ноју, цело село би
рекло: Е, што јој је збој штоја
што је узела брашу!*

”

”

Ја не кажем да жена
мора да се прихвати
наследства, различити
фактори могу да утичу на
што хоће ли се она одрећи
или неће, али она мора
бити свесна да има избор
и да има права

”

4 | ШТА ЈЕ ОСТАВИНСКИ ПОСТУПАК И КАКО СЕ СПРОВОДИ?

Да би се одлучивало о наслеђивању имовине неког лица након његове смрти, потребно је да се покрене оставински поступак. Оставинским поступком утврђује се ко су наследници умрлог, која његова имовина чини заоставштину која се наслеђује и шта и колико наслеђује свако од наследника.

Поступак се најчешће спроводи пред јавним бележником а само у посебним случајевима пред судом. Јавни бележник заказује рочиште на које се позивају сви који полажу право на наслеђе (обавезно законски и тестаментални наследници).

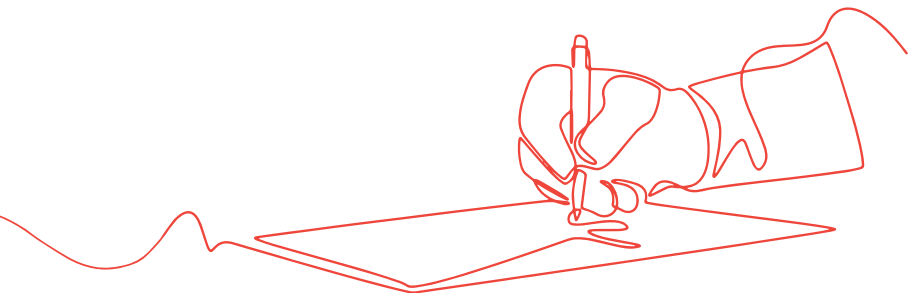
На рочишту се расправља о свим питањима везаним за наслеђивање, а нарочито о праву наследника и величини наследног дела.

Веома је важно да се информишете о својим правима у вези са наслеђивањем и последицама одлука пре одласка на рочиште, како бисте одлучили о наследству онако како само Ви желите! Имајте на уму да Вас јавни бележник може позвати и само телефоном, без званичног позива на рочиште.

Наследници су дужни да дају јасну изјаву да ли прихватају или не прихватају наследство – то је наследничка изјава. Нико не може да се прихвати наследства делимично или под условом. Кад се утврди ко може бити наследник, доноси се решење о наслеђивању.

Ако нисте сигурни у своју одлуку - да ли прихватате, не прихватате или прихватате уз истовремено уступање наследства некоме (одрицање у нечију корист) - немојте ништа потписивати док не донесете коначну одлуку и посаветујете се. Улога јавног бележника је да Вам пружи јасне и објективне информације о Вашим правима и правним последицама Ваше одлуке. Потражите подршку у заједници (у неким општинама можете добити бесплатне правне информације) или се обратите неком од удружења (списак је у прилогу овог Водича).

”

*Кад год ме неко пита зашто
сам се прихватила
наследства, ја само кажем:
никад се не зна шта носи
дан а шта ноћ.*

”

”

Људи могу бити сурови
према женама које немају
децу. Након што ми је муж
умро, прошла сам пакао
јер је његова породица
матрала да све што смо
заједно стицали мени не
припада и не треба да се
примим наследства јер
немам коме да оставим

”

5 | НАЈЧЕШЋА ПИТАЊА У ВЕЗИ СА НАСЛЕЂИВАЊЕМ

1. Шта је законско наслеђивање?

Ако оставилац не сачини тестамент за живота, имовина се дели према наследним редовима прописаним Законом о наслеђивању (законско наслеђивање), почев од првог наследног реда, и то:

I **Први наследни ред** чине оставиочева деца и његов брачни друг и они наслеђују на једнаке делове. Ако оставилац нема брачног друга, имовину наслеђују деца, у једнаким деловима. **Ванбрачни партнер не наслеђује имовину.**

Ако неко оставиочево дете не може или неће да наследи, његов део на једнаке делове наслеђују његова деца (унуци оставиочеви). Кад неки од оставиочевих унука не може или неће да наследи, његов део на једнаке делове наслеђују његова деца (праунуци оставиочеви) и тако редом све док има оставиочевих потомака.

Ово правило не важи у случају одрицања од наследства у корист другог наследника. Нпр. уколико се сестра одрекне наследства у корист свог брата, њена деца неће бити позвана да наследе деду.

Наследничком изјавом наследник се изјашњава да ли жели да:

1. прихвати наслеђе;
2. не прихвати наслеђе и тада се уместо њега на наслеђе позивају његови потомци;
3. прихвати наслеђе и уступи свој део неком од наследника (да се одрекне у нечију корист), али у том случају његови потомци се не позивају на наслеђе;

Ако оставилац нема потомство наслеђује се по другом наследном реду.

II Други наследни ред чине оставиочев брачни друг (ако оставилац нема потомства), оставиочеви родитељи и њихово потомство.

Ако оставилац нема брачног друга, живе родитеље или њихово потомство, онда се наслеђује по трећем наследном реду.

III Трећи наследни ред чине оставиочеви дедови и бабе и њихово потомство.

Уколико оставиочеви деде и бабе немају потомство, наслеђује се по четвртом наследном реду.

IV Четврти наследни ред чине оставиочеви прадедови и прабабе.

После оставиочевих прадедова и прабаба, заоставштину наслеђују његови даљи преци, а Република Србија наслеђује ако оставилац нема других законских наследника.

2. Мој супруг је преминуо. Имамо заједничку имовину стечену у браку. Ко наслеђује ту имовину?

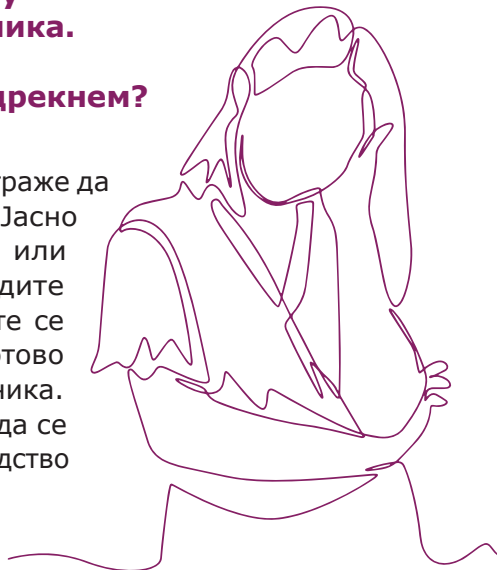
Имовину преминулог супруга на једнаке делове наслеђујете Ви и његова деца. Уколико Ваш супруг нема потомака, тада наслеђујете Ви и родитељи Вашег супруга. Ако његови родитељи нису живи, поред Вас наслеђују његова браћа и сестре и тако редом по наследним редовима.

Ваш део заједничке имовине није предмет наслеђивања. Нпр. уколико сте покојни супруг и Ви власници заједничке куће по пола, наслеђиваће се само супругова половина куће, док Ваш део остаје у Вашој својини.

3. Моја породица тражи да се одрекнем наследства у корист неког од сродника. Шта да радим ако не желим да се одрекнем?

Супротставите се свима који траже да се одрекнете својих права. Јасно изјавите јавном бележнику или судији да желите да наследите свој део наследства и немојте се одрицати својих права, поготово ако сте под притиском сродника. Будите одлучни и захтевајте да се Ваше законско право на наследство поштује.

Ако се одрекнете наследства у нечију корист губите право на било коју имовину преминулог члана породице. Ни Ваша деца неће имати право да наследе имовину свог претка. Сматраће се да никада и нисте били наследник. Такође, ако се одрекнете непокретне имовине као наследства губите и нека друга права, нпр. право на новчану социјалну помоћ.⁷

Имајте на уму да је имовина коју сте стекли наследством само Ваша, она не спада у имовину стечену у браку и не дели се у случају развода. Можете се обратити за помоћ женским мрежама и удружењима, које Вам могу дати савете и подршку. Неке од ових организација наведене су у табели у наставку овог Водича.

4. У чему је разлика између неприхватања наследства и одрицања од наследства у нечију корист (прихватање наследства уз уступање)?

Када се добровољно **одрекнете наследства у нечију корист**, (ако прихватите наследство уз истовремено

⁷ Право на новчану социјалну помоћ, у складу са Законом о социјалној заштити («Сл. Гласник РС», бр. 24/2011 и 117/2022 – одлука УС) можете остварити ако нисте продали или поклонили непокретну имовину или се одрекли права на наслеђивање непокретне имовине, или ако је протекао период у којем би, од тржишне вредности непокретне имовине коју сте продали, поклонили или се одрекли права на наслеђивање, могли обезбеђивати помоћ у смислу овог закона.

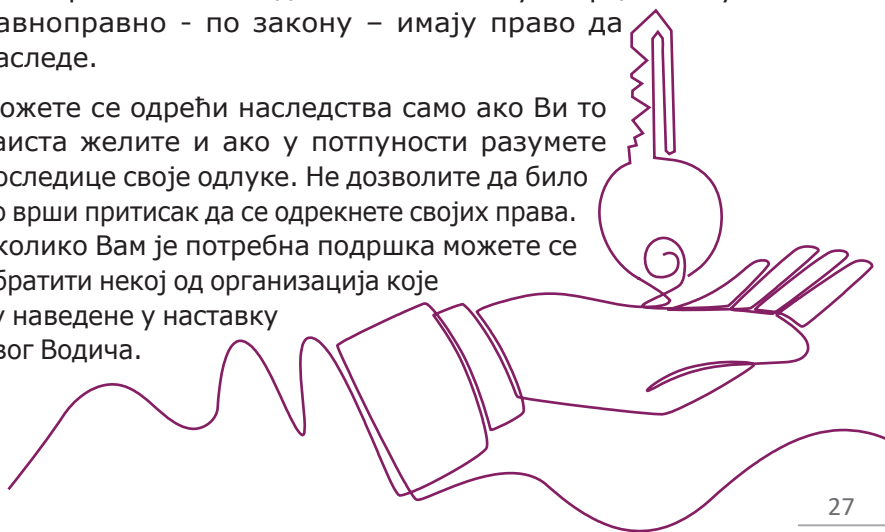
уступање некоме) трајно губите право на то наследство, а губе га и Ваши наследници. У овом случају губите и право на социјалну помоћ.

У случају **неприхватања** наследства, Ваши наследници имају право да уместо Вас наследе део за који сте дали наследничку изјаву да га не прихватате. Дакле, у случају да дате негативну наследничку изјаву (изјавите да не прихватите наслеђе) „замењују“ Вас Ваша деца и она постају наследници уместо Вас.

5. Шта да радим ако неко ко обавља неку јавну службу каже да је обичај, да је природно или да је традиција да се жене одрекну наследства и тако врши притисак на мене или члана породице?

Нико, ни јавни службеник, бележник или судија, свештеник или било ко други не може Вас натерати да се одрекнете свог права на наследство. Жене и мушкарци потпуно равноправно - по закону – имају право да наследе.

Можете се одрећи наследства само ако Ви то заиста желите и ако у потпуности разумете последице своје одлуке. Не дозволите да било ко врши притисак да се одрекнете својих права. Уколико Вам је потребна подршка можете се обратити некој од организација које су наведене у наставку овог Водича.

Закон штити Ваше право да наследите равноправно са мушким члановима породице! Имате право на избор! Нико Вас не може присилити да се одрекнете наследства!

6. Шта ако се не појавим на рочишту за расправљање заоставштине?

Ако не дођете на рочиште за расправљање заоставштине сматра се да прихватате наследство. Дакле, ако сте спречени да присуствујете на рочишту, или једноставно не дођете на рочиште, право на наследство не губите!

7. Шта је наслеђивање на основу завештања (тестаментa)?

Наслеђивање на основу тестаментa је када оставилац својом последњом изјавом воље слободно одређује ко ће га наследити, односно шта ће бити са имовином након његове смрти. У том случају имовину може наследити и неко ко није наследник по закону, ако оставилац тако одлучи.

**8. Родитељ ми је преминуо,
а сву имовину
је тестаментом оставио мојој браћи.
Да ли наслеђујем ако ме
није навео у тестаменту?**

Ви наслеђујете као нужни наследник чак и ако Вас родитељ није навео у свом тестаменту. Нужни наследници су оставиочева деца, усвојеници и њихова деца, брачни друг, родитељи, усвојилац, браћа и сестре, дедови и бабе и остали преци. У неким случајевима завештање се може судски оспоравати (за више информација потражите правни савет).

9. Колики је део нужних наследника?

Нужним наследницима припада део заоставштине који се назива нужним делом. Нужни део потомака, усвојеника и његових потомака и оставиочевог брачног друга је половина, а нужни део осталих нужних наследника је трећина дела који би сваком од њих припао по законском реду наслеђивања.

**10. Да ли могу имовину
на основу тестаamenta оставити
неком ко ми није сродник?**

Можете оставити имовину било коме, али ће се свакако поштовати право наслеђивања нужних наследника, ако је у питању тестамент. За детаљније информације потражите

помоћ од правног заступника или бесплатну правну подршку (контакти организација којима се можете обратити су у наставку Водича).

11. Један родитељ ми је преминуо, а моји родитељи нису били венчани. Да ли имам право на наследство?

Имате. Ако је очинство признато или утврђено одлуком суда или надлежног органа, имате иста наследна права као и деца рођена у браку. Чак и ако нисте наведени у тестаменту имате право на нужни део. Ако очинство није признато, имате право да доказујете очинство на суду.

12. Мој супруг је на законит начин усвојио моје дете, али има и децу из претходног брака. Имају ли његова деца из првог брака веће право на наследство од мог детета?

Немају. Сва деца, биолошка и усвојена, као и њихови потомци имају једнака права на наследство родитеља/усвојитеља. Родитељи не могу искључити из наследства децу из ранијих бракова.

13. Била сам трудна кад ми је супруг умро. Да ли моје дете има право да наследи његову имовину?

Наследити може и дете већ зачето у тренутку оставиочеве смрти ако се роди живо.

14. Наследила сам кућу од сродника. Да ли мој супруг има нека права на њу?

Нема. Имовина стечена наслеђивањем, у браку или пре брака, је Ваша посебна имовина и припада искључиво Вама. Имовина купљена или стечена на други начин пре брака је такође Ваша посебна имовина и припада искључиво Вама.

Власништво на непокретности је важан предуслов за економску сигурност и самосталност жена. На пример, на основу поседовања непокретности можете подићи кредит, започети сопствени посао, закључити уговор о доживотном издржавању и сл.

15. Мој супруг је поднео захтев за развод непосредно пре него што је умро. Да ли имам право да наследим његову имовину?

Ако је оставилац поднео тужбу за развод брака за живота, чак и непосредно пре смрти, немате право да наследите као законски наследник. Брачни друг губи право законског наслеђивања ако је оставилац за живота поднео тужбу за развод брака а после његове смрти се утврди да је тужба била основана. Међутим, ако Вас је супруг као наследника навео у тестаменту, имате право да наследите.

16. Мој партнер и ја смо живели у ванбрачној заједници, нема потомака. Да ли ја могу да наследим његову имовину?

По закону Ви не наслеђујете имовину ванбрачног партнера. Његову имовину можете наследити ако Вас је навео као наследника у тестаменту.

17. Да ли могу за живота пренети своју имовину мојој деци?

Можете. Такав уговор је Уговор о уступању и расподели имовине за живота.

Овакав уговор важи само ако су се са садржином сагласили сви Ваши потомци који ће по закону бити позвани да Вас наследе и ако је уговор потврђен код јавног бележника.

Јавни бележник је дужан да уговорнике нарочито упозори на то да оваквим уговором **уступљена имовина не улази у заоставштину** и да се њоме не могу намирити нужни наследници.

18. Ко ми може помоћи да напишем тестамент?

Јавни бележници, судови или адвокати могу саставити тестамент, а можете га написати и сами, али га тада морате и написати и потписати својом руком, а пожељно је и да наведете датум састављања завештања.

Постоји неколико врста тестамената. Распитајте се и потражите правни савет, јер за сваки постоје различита правила која се морају поштовати да би тестамент био важећи.

”

Тема наслеђивања се не може свести на пуко правно питање, то је, пре свега, питање емоција и најразличитијих животних прича

”

6 | КАКО ПОДИЖЕМО СВЕСТ О ПРАВУ ЖЕНА НА НАСЛЕЂИВАЊЕ?

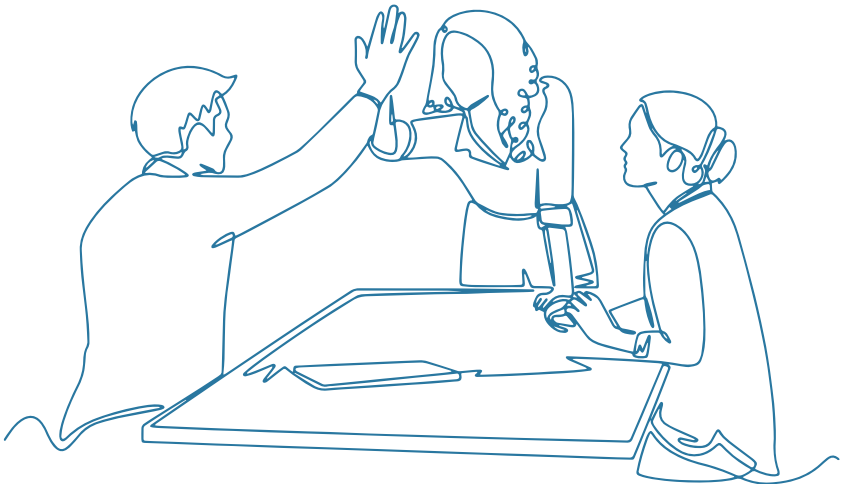
Како би донеле одлуку и у потпуности сагледале њене правне последице, жене морају бити информисане о својим правима. Примера ради, жена мора бити обавештена да уколико се одрекне свог наследног дела у нечију корист, тада и њени потомци/наследници губе право на то наследство трајно.

Животне околности се мењају. Жене неретко сувише касно схвате да морају бити финансијски оснажене, и тада желе да опозову наследничку изјаву о одрицању од наследства у нечију корист, што је правно немогуће (осим ако се у посебном судском поступку не докаже присила или принуда) и жене најчешће трајно остају без имовине. Информације и правни савети нарочито су недоступни женама у руралним подручјима, слабијег имовног стања, особама са инвалидитетом, дигитално неписменим особама и сл.

Васпитавајмо дечаке и девојчице да су једнаки. Научимо девојчице да имају права на наслеђивање имовине која припада њиховим родитељима, а дечаке да њихове сестре имају једнака права да наследе. Имовина стечена током брака треба да буде уписана у катастар на име оба супружника.

Читаво друштво треба да ради на подизању свести у заједници и подржава и оснажује жене да се осећају пријатно при потраживању свог дела наследства. На пример, организације цивилног друштва могу да упуте жене на релевантне службе подршке на локалном нивоу, као и да спроводе активности у погледу разградње стереотипа и предрасуда. Јединице локалне самоуправе могу да пруже стручну подршку у погледу информисања грађана о питањима наслеђивања.

”

Не знам шта бих рекла...
Мој отац је учествовао у
оставинској расправи са
својом браћом. На крају
вас не боли то јесте ли
нешто добили или нисте,
плачете јер схватите да та
породица никад није била
оно што сте мислили да
јесте и да ваши најближи, у
том процесу, показују своје
најбоље али и најгоре.

”

7 | КОМЕ ДА СЕ ОБРАТИМ:

Проверите да ли у Вашој општини постоји бесплатна правна подршка, или се обратите некој од организација које пружају подршку женама у питањима наслеђивања. Питања можете поставити и јавном бележнику/судији који спроводи поступак.

Можете се обратити и неком од регистрованих пружалаца бесплатне правне подршке. Списак регистрованих пружалаца можете преузети на сајту Министарства правде на линку:

<https://www.mpravde.gov.rs/tekst/26374/spisak-registrovanih-pruzalaca-besplatne-pravne-podrske.php>

Можете се обратити и:

Повереник за заштиту равноправности

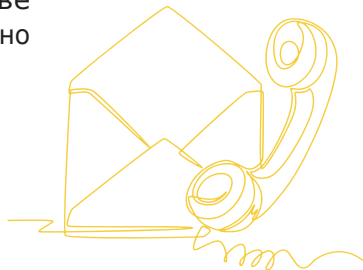
Булевар краља Александра 84, 11000 Београд

Телефон: 011 243 80 20 и 011 243 64 64

Е- пошта: poverenik@ravnopravnost.gov.rs

Веб страница: <https://ravnopravnost.gov.rs/>

или некој од организација које се баве правима жена и део су Коалиције за праведно наслеђивање:

Бр.	Назив организације	Град	Телефон	Адреса	Мејл адреса
1.	Коалиција за праведно наслеђивање		069/2008200		Koalicija-nasledjivanje@googlegroups.com
2.	Форум жена Пријепоља	Пријепоље	033 /714147	Сарајевска 2/2, 31300 Пријепоље	televizijaforum@gmail.com
3.	Иницијатива за економска и социјална права А11	Београд	011/3225172 011/3232030 060/1772454	Џорџа Вашингтона 54, 11000 Београд	office@a11initiative.org
4.	Комитет правника за људска права ЈУКОМ	Београд	011/3344425 011/3344235	Кнеза Милоша 4, 11000 Београд	office@yucom.org.rs
5.	ИРИДА	Нови Сад	062/441993	Омладинског покрета 4а, 21000 Нови Сад	organizacija@irida.rs
6.	Бечејско удружење младих	Бечеј	063/544321	Главна 47, 21220 Бечеј	office@bum-becej.org
7.	Зрењанински едукативни центар	Зрењанин	023/581350		zreduc@gmail.com
8.	Друштво за развој креативности	Алексинач	018/802004	Мајора Тепића 6б, локал 30, 18220 Алексинач	okdrustvo@gmail.com
9.	Маме су закон	Београд-Земун		Константина Јовановића 27, 11080 Београд-Земун	pravni.tim@mamesuzakon.org
10.	Удружење родитеља деце са сметњама у развоју Бази Мили	Лајковац	061/1659552	Краља Петра Првог 4, 14224 Лајковац	info@bazimili.org.rs
11.	Удружење жена Топола	Топола	063/83743	Топола (село) 6б, 34310 Топола	oplenacudruzenje@gmail.com
12.	Женско удружење колубарског округа (ЖУКО)	Лазаревац	064/0733233	Велики Црљени 6б, Велики Црљени	zenekolubara@yahoo.com

*Захваљујемо се Форуму жена
Пријепоље и Женском удружењу
колубарског округа на уступљеним
материјалима и цитатима жена
који су коришћени у овом водичу.*